בכל מערבין פרק שלישי עירובין לו.

מסורת הש"ס

(א) ס"א לתומרת, ב) [לקמן נט. סוטה ל:], ג) [תוספתא ספ"ד,ב], ד) [לקמן ע"ב ודף לח:], ה) שבת ד. תולין יב. קיב., ו) [טבול יום פ"ד מ"ב], ז) פי' כדים, ח) כפ"א: כלאים. ט) שיך לדף הקודם, י) [ע"ל אבל ספק לטמא ולטמא אחרים טהור].

הגהות הב"ח

(א) נמ' ולוינעית אימא לא קשיא הא דידיה:
(ב) רש"י ד"ה שבת נמי וכו' כמס' סוטה. כ"כ דף כ: וגנגר שם דף ל ע"ב:
(ג) ד"ה העמד טמא וכו' תמוס כיתו ואיאמר לא:

גליון הש"ם

גמ' קסבר ר"י תחומין דרבנן. עיין הגהת מהרי"ל ספ"ק דעירובין: תוס' ד"ה הבא. אפ' בראורייתא. ק"ל התם אמרינן כן לענין ממון דמדאורייתא נאמנת תרי ותרי אוקי אחזקה אבל בלישורי הא אמרינן תרי ותרי פסיקא דרבנן היינו דרבנן המחיר דלא ניחל כזה בתר חזקה. ועי' בתוס' דף כו: בתוס' שם דהכא כתרומה דרבנן גם בתרי ותרי אוקמי אחזקה כדיהיבתו מסוגיא דשם ומילתי דמ"מ תחומין דאורייתא. ודבריהם דהכא לפני' בדאורייתא אוקי אחזקה ל"ע גם הא מרא דשמעתא הכא דבה ורי"ש דס"ל ביבמות דף לג. תרי ותרי ספק דאורייתא דמדאורייתא לא אמרינן אוקי אחזקה ול"ע: ר"ת בבקורה ובו' בראמרינן נבי ספק טומאה בהי"ר. עי' ע"ז דף לו ע"ב: בא"ד דקתני ור"י סמכא טמא לטמא וכו'. ע"י פומר כל דבר שהוא בחזקת טומאה לעולם הוא בחזקתו עד שיודע שהוא טהור אבל ספק לטמא ולטמא טהור כל"ל:

מוסף רש"י

לכי תיכול עליה כורא דמלחא. כגרגיותא דהדר ליה, כשתמדוך לי מור של מלח פומר לך טעמו של דבר (שבת ד וכעי"ז חולין יב. וקיב.) ליתא אחרינא לכשאאכל עליה כור של מלח לא תוכל להשותם אי לא (שבת ד).

רבינו חננאל

ופירוק רבא פירוק אחר, **התם תרי חזקי לקולא,** תדא דעמד חי על חזקתו ואימור לא היה מת אותה שעה שנגע בו. שניה דעמד טהור על חזקתו ואימור לא נטמא [ב]. (והכא) אמרינן ספיקו טמא, דארבה העמד גברא על חזקתו ואימור לא עירב בסעודה הראויה. קשיא דר' יוסי אדר' יוסי. הכא במתני' קתני ספק עירב (כשר) והתם בברייתא קתני ספק טומאה (כשר) [טמא]. ופרקינן שאני טומאה דאפילו טומאה קלה יש לה עיקר מן התורה, לפיכך א"ר יוסי אפילו ספיקה טמא, אבל בעירוב תחומין דרבנן ניהו. אי [בעיתא] תימא הא דידיה דקונה עירוב, והנה סוף היום טבל טבול לתרומת מעשר היה ואין מערבין בטבל לפיכך לא אמר כלום.

רבא אמר התם תרי חזקי לקולא והכא חדא חזקה [ו]לקולא קשיא דר' יוסי אדר' יוסי אמר רב הונא בר חיננא שאני טומאה הואיל ויש לה עיקר מן התורה שבת נמי דאורייתא היא *קסבר ר' יוסי [ג]תחומין דרבנן ואיבעית אימא [ד] **הא דידיה הא דרביה דיקא נמי דקתני א"ר יוסי אבטולמוס העיד משום חמשה זקנים שספק עירוב כשר ש"מ רבא אמר התם היינו טעמא דרבי יוסי העמד טמא על חזקתו ואימא לא טבל אדרבה העמד מקוה על חזקתו ואימא לא חסר במקוה שלא נמדד תניא [ה]כיצד אמר ר' יוסי ספק עירוב כשר עירב בתרומה ספק מבעוד יום נטמאת ספק משחשיכה נטמאת וכן בפירות ספק מבעוד יום נתקנו ספק משחשיכה נתקנו זה הוא ספק עירוב כשר אבל עירב בתרומה ספק טהורה ספק טמאה וכן בפירות ספק נתקנו ספק לא נתקנו אין זה ספק עירוב כשר מאי שנא תרומה דאמר העמד תרומה על חזקתה ואימא טהורה היא פירות נמי העמד טבל על חזקתו ואימא לא נתקנו לא תימא ספק מבעוד יום נתקנו אלא אימא ספק מבעוד יום נדמעו ספק משחשיכה נדמעו בעא רב שמואל בר רב יצחק מרב הונא היו לפניו שתי כברות אחת טמאה ואחת טהורה ואמר עירבו לי בטהורה בכל מקום שהיא מהו תיבעי לרבי מאיר תיבעי לר' יוסי תיבעי לר"מ עד כאן לא קאמר ר"מ התם דליכא טהורה הכא הא איכא טהורה או דילמא אפילו לרבי יוסי לא קאמר אלא התם דאם איתא דהיא טהורה ידע לה אבל הכא הא לא ידע לה אמר ליה בין לר' יוסי בין לרבי מאיר [ז]בעינן סעודה הראויה מבעוד יום וליכא בעא מיניה רבא מרב נחמן כבר זו היום חול ולמחר קדש ואמר עירבו לי בזה מהו א"ל [ח]עירובו עירוב היום קדש ולמחר חול ואמר עירבו לי בזה מהו א"ל [ט]אין עירובו עירוב מאי שנא א"ל [י]לכי תיכול עליה כורא דמלח' היום חול ולמחר קדש מספיקא לא נחתא ליה קדושה היום קדש ולמחר חול מספיקא לא פקעא ליה קדושתיה מיניה [יא]תנן התם [יב]לגין טבול יום שמלאו מן החבית של מעשר טבל ואמר הרי זה תרומת מעשר לכשתחשך דבריו קיימין ואם אמר עירבו לי בזה [יג]לא אמר כלום אמר רבא זאת אומרת סוף היום קונה עירוב דאי

[יד]**הכא** בשתי כיתי עדים. דר' מאיר ליה אוקי תרי כהדי תרי כהדי תרי כו' אע"ג דנפרק שני דכתובות (דף כ.) אמרינן אוקי תרי כהדי תרי * אפילו בדאורייתא הכא שאני דהשתא ודאי טומאה היא: **אדרבה** העמד מקוה על חזקתו. הוה מצי לאנויי הרי חסר לפנין כדאמר פר' קמא דנדה (דף כ:) אלא דלא מייתי הכא במקוה שנמדד ונמצא חסר: **במקוה שלא** נמדד. וא"ת והא רבי יוסי מטמא אפילו טהרות אם נגע בהן לענין דאמרינן ליה זיל טבול אפילו ר"מ מודה * כדאמרינן גבי פסק טומאה ברשות הרבים וא"כ אדרבה נימא אוקי טהרות על חזקתן וי"ל דבספיקא דרבנן כי הכא לא אמרינן זיל טבול לרבי מאיר ופליגי אגבא מ' בעי טבילה אבל טהרות מודה רבי יוסי דלא מטמאינן וכן איתא במסכת מקוואות (פ"ב משנה ב) * דקתני ורבי יוסי מטמא [טו]שפק ליטמא טמא לטמא טהור אחרים טהור:

אבל עירב בתרומה ספק טמאה ספק טהורה. כגון שהיו ב' ליטרין לפניו אחד היה תרומה טמאה ואחד היה תרומה טהורה ועירב באחד מהן דליכא חזקה כלל: **ספק** נדמעו. נראה כפ"ה גלשון שני נדמעו טבל המולין ולא כמתס דימוע שבהם"ם אבל לשון ראשון שפירש נדמעו תרומה בחולין ואמאי כסומכוס אין נראה דהא קתני בברייתא דמעברין בתרומה ודוחק לומר דמייתי בתרומה לכהן: **מאי** שנא. ומה תאמר והא רבא גופיה קאמר בסמוך זאת אומרת סוף היום קונה עירוב ואם סוף היום קונה עירוב אמאי שפיר ואמאי קמיבעיא ליה מאי שנא ויש לומר דע"כ דרבא אית ליה דתמלת היום קונה עירוב דהא פסיק כרים בילה (דף ד:) כרב דאמר עולה בזה אסורה בזה ומטעמא דרב משום הכנה ומאן דאית ליה הכנה אבר אמילת היום קונה עירוב כדאמרינן בפילקין (דף לח:) ורבא דאמר זאת אומרת סוף היום קונה עירוב אליבא דברייתא קאמר וליה לא ס"ל: דאי

ניטמא ספק משחשיכה דמכשר ר' יוסי משום חזקה קמייתא: **פירות.** ספק מבעוד יום נתקנו ספק משחשיכה נוקמינהו נמי אחזקה קמייתא דטבול הוו וליפסול: **נדמעו.** חולין הוו מעיקרא מתוקנין ונפלה בהן תרומה ונדמעו והאי תנא אבר לה בסומכוס דאמר (לעיל דף כו:) אין מעברין ליסראל בתרומה הלכך אם מבע"י נדמעו אע"ג דחזי לכהנים אין עירובו עירוב. ל"א נדמעו שנפל לתוכן טבל דלא חזי אפילו לכהן: **עירבו לי בטהורה בכל מקום שהיא.** והיינוס שהיהן יחד בסוף התחום. ובוכבכות של תרומה עסקינן דאי בחולין טמאין מותרין הן דלאו כל אדם אוכל חוליו בטהרה: **דליכא טהורה.** ודאית דשמא מבע"י נטמאת: **או דילמא אפילו ר' יוסי.** לא מכשר בתרי' אלא משום דאי טהורה היא הא ידע לה היכא היא ואיזו היא סעודתו ומשום ספק טומאה לא מיפסלא דאמר אוקמא אחזקה: **אבל הכא לא ידע.** כי ניהו סעודתו: **בעינן סעודה הראויה מבע"י וליכא.** ואין עירובו כלום דאפילו אחר גמל לא הוי דבשלמא מתני' סעודה הראויה הואי והשתא הוא דאתיליד בה ספק: **ככר זו כו'.** אמר על ככר אחת בע"ש היום יהא חול ולמחר יהא קדש ועירב שלומו בה: **מסו.** הואיל ובין השמשות ספק הוא מיישינן דילמא קודש קניית עירוב אל עליה הקדש ואין מערבין בהקדש או לא אמרינן כי: **היום יהא קדש ולמחר יהא חול.** על מעות שיש לי בבית מהו מי אמרינן כי מעה בין השמשות נפק ליה מקדושתיה וקנה עירוב או לא: **ומאי שנא.** הא בין השמשות ספיקא הוא מאי שנא הכא לקולא והכא לחומרא: **לכי תיכול עלה כורא דמלחא.** לכשתמדוך כור של מלח על דבר זה ותמהנהו לי אומר לך טעמו: **היום חול ולמחר קדש.** ובין השמשות דקניית עירוב ספיקא הוא ומספיקא לא תפקיה ממילתיה קמייתא וכן סיפא: **של מעשר.** דאשון שהיה עדיין טבל שלא הפרים הלוי ממנה תרומת מעשר והרי הוא במיתה בעודו טבל ואפילו לכהנים ולא חזי לעירוב ולגבי לגין טבול יום בעודו טבל לא פסיל דטבול יום מותר בנגיעה לחולין ולמעשר ואע"ג דפתיכא כיה תרומה אמר הרי זו שבלגין תרומת מעשר על התכית לכשתחשך ויעריב שמשו שתהא כשרה לתרומה: **דבריו קיימין.** והתרומה טהורה: **ואם אמר עירבו לי כלגין זה לא אמר כלום.** הואיל וכי מטא בין השמשות אכתי טבל הוה: **סוף היום.** תחילת בין השמשות שהוא סוף היום של ע"ש: **קונה עירוב.** וסוף היום אכתי טבל הוא: דאי

עין משפט נר מצוה

א [מיי' פכ"ז מהל' שבת הל' ז שו"ע או"ח סי' שלז]: **עט** ב ג מיי' פ"ו מהל' עירובין הלכה טו עוס"ע מ"ח סי' שלה סעיף ז ל ומי' תנו סעיף ו: **פ** ד ה ו מיי' שם הלכה עח טור שו"ע מ"ח סי' שפו סעיף ט:

רבינו חננאל (המשך)

ומתני' דרביה. ופשוטה היא. רבא אחר בשלמא התם העמד טמא על חזקתו ואימור לא נטבל. שלא נתבררה טביליתו כהוגן, אבל הכא מאי אית לך למימר העמד גברא על חזקתו ואימור לא עירב הרי עירב, מאי איכא [ב] [למימר] שמא משחשכה, לא אתי שמא רחי ודאי. מקוה נמי אם תאמר העמד מקוה על חזקתו ואימור אם תסר, איכא למימר הכי במקום (שלא נמדדה) [שנמדדה]. אבל במקום (שנמדדה) [שלא נמדדה] ונמצאת חסירה היכי יכלת למימר הכי, לפיכך קתני טמא. ת"ר כיצד א"ר יוסי ספק עירוב כשר. עירב בתרומה ספק נטמאת ספק לא נטמאת וכן בפירות ספק נדמעו וספק לא נדמעו, אבל עירב בתרומה ספק נטמאת מבעוד יום ספק משחשיכה ניטמא, וכן בפירות ספק מבעוד יום כו'. אין זה ספק עירוב כשר. היו לפניו שתי כברות אחת טמאה ואחת טהורה, ואמ' עירובי בטהורה כל מקום שהיא. אסיקנא בין לר' מאיר בין לר' יוסי אינו עירוב בענין סעודה הראויה מבעוד יום וליכא. בעא מיניה [רבא] מרב נחמן, כבר זה היום חול ולמחר קודש ואי' עירובי בהן מהו. ופשט ליה קנה עירוב מאי טע' בתר יומיה שרינן ליה. פי' הולכין אחר עת העירוב (היום קדש ולמחר חול לא קנה עירוב) מאי טעמא בעת שעירב קודש היתה. ואמרינן מאי טעמא כל חדא וחדא בתר יומיה שרינן ליה. היום חול ולמחר קודש מספיקא שמא ישאר למחר ותתקדש לא נחתא לה קדושה. היום קודש ולמחר חול מספיקא לא פקעא קדושתא. תנן התם לגין שהוא טבול יום שמילהו מחבית של מעשר טבל. פי' שלא הורם ממנו תרומת מעשר. ואמר הרי זו תרומת מעשר לכשתחשך דבריו קיימין. ואם אמר עירובי בה לא אמר כלום. פי' טבול יום פוסל את התרומה וזה הלגין אע"פ שהוא טבול יום ופוסל התרומה, כיון שבעת שמילהו (א)[ה]ו מן הטבל הטבול לתרומת מעשר לא הזכיר עליו שם תרומה מעכשיו אלא לכשתחשך, כשתחשך וערב השמש נטהר הלגין ותרומת מעשר שבו טהורה. א"ר אבא זאת אומרת סוף היום, הוא ערב שבת שקונה עירוב. דייק מדקתני אם אמר עירובי בה לא אמר כלום ש"מ סוף היום הוא

(ו) נראה דמפר כלון ע"ל והכא חדא חזקה לקולא דהעמד תרומה על חזקתה ואימור לא נטמאת ולכן אמרינן וכו'. (ז) נראה דל"ל מאי איכא למימר שמא נטמאת מבעוד יום לא אתי שמא ומוליא מידי ודאי.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com